

дено, що існує два підходи до виконання завдань учнями: перший підхід підтримують 82% учителів, які пропонують учням виконати їх самостійно як домашні завдання. Результат виконання завдань учителі перевіряють на наступному уроці. Особливістю першого підходу є те, що під час виконання домашнього завдання охоплюється лише частина учнів (частина взагалі його не виконує), проте вони виконують самостійно, також учні мають змогу використати додаткову інформацію з різних джерел.

Другий підхід підтримують 18% учителів, які пропонують виконати ці завдання відразу після вивчення нового матеріалу як засіб осмислення і закріплення вивченого на уроці. У цьому разі учні відразу обговорюють їх виконання, висловлюють свої судження. Особливістю другого підходу є те, що під час виконання завдання охоплюються усі учні. Проте, самостійність виконання є частковою, тому що у процесі роботи учні намагаються спілкуватися, обмінюватися думками, у них виникають запитання, на які шукають відповідь в учителя і можуть відразу отримати її.

Висновок. За результатами дослідження нами виявлено, що в жодному з чинних підручників з біології для учнів 10 класу не врахована на достатньому рівні кореляція між змістом і вимогами до загальноосвітньої підготовки учнів; між навчальним матеріалом і змістом завдань, а також недостатня кількість різнотипних тестових завдань.

Література

1. Біологія. Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів /Данилова О.В., Бабанов Д.А., Брайон О.В., Данилов С.А. -Х. Торсінг, 2001.- 256с.
2. Біологія. 6-11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів /П.Балан, Л. Ващенко, А. Вихренко, О.Данилова, В. Курсон, М. Макачук, Н.Матяш, С. Морозюк. - К.: Шкільний світ, 2001.- С. 3-75.
3. Загальна біологія: Підруч. Для 10 кл. серед. загально о світ. навч. Зал. /М.Є. Кучеренко, Ю.Г.Вервес, П.Г.Балан, В.М.Войціцький.- К.:Генеза, 2001.- 160 с. :іл.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ КУРСУ “СУЧАСНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО” У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Титаренко В.П. (м. Полтава)

Одним із розділів курсу “Сучасне сільськогосподарське виробництво”, який вивчається студентами фкультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, є “Рослинництво”. Рослинництво як наука вивчає культурні рослини та шляхи вирощування високих врожаїв при високій якості продукції [2,с. 93].

Більшість населення всього світу займається вирощуванням культурних рослин і розведенням домашніх тварин. Культурні рослини, які вирощує людство планети, відрізняються від дикорослих не лише особливостями зовнішньої та внутрішньої будови, кількістю та якістю одержаного врожаю, а й залежністю свого росту та розвитку від людини. Людина регулює розмноження культурних рослин, прогнозує і підвищує їх урожайність, покращує якість продуктів, задля яких її предки вирощували рослини.

Найбільш цінні для людства рослини введені в культуру так давно, що навіть історична археологія, яка вивчає найдавніші стоянки людини, поки що не може визначити вік рослинництва на планеті. Життя людей тісно пов'язане із зерновими культурами. Пшениця, кукурудза, рис, ячмінь, просо – це все стародавні рослини. Сьогодні ці культури займають провідне місце у світовому землеробстві. Пшениця вважається найважливою продовольчою культурою. Вона

завоювала перше місце в світі за площею вирощування серед всіх культур.

Другою важливою зерновою культурою є рис. Це основний злак в Японії, Китаї, Індії, Індонезії, Бірмі та інших країнах Азії [1, с.5].

Зелений світ, який оточує людину, надзвичайно багатий і різноманітний. Його вивченням люди займаються уже не одне тисячоліття. Якщо стародавні греки і римляни знали лише 500 видів рослин, то сьогодні науці відомо більше 200 тисяч.

Походження і еволюція культурних рослин – це частина історії матеріальної культури людства. Більше того, окремі хлібні злаки і овочі були причиною великих соціальних потрясінь – народних бунтів і воєн, а деякі мали вирішальний вплив на розвиток цивілізації ряду країн і народів. Центри найбільш стародавнього землеробства були знайдені в Месопотамії, їх вік становить близько десяти тисяч років.

Археологічні та палеонтологічні дослідження підтвердили поліцентричну концепцію зародження рослинництва, розроблену М.І. Вавіловим. У процесі досліджень встановлено, що більшість із 640 найважливіших рослин інтродуковано на території так званого Старого Світу. Приблизно 100 видів рослин мають походження з Нового Світу (Америки), біля 50 культур дала Африка. І лише невелика кількість припадає на Австралію (евкаліпт, акація) та ще декілька представників диких саван були окультурені в минулому столітті.

Таким чином, прослідковується хроніка становлення більшості із найважливіших культурних рослин: визначено походження, вивчений шлях поширення кожної з них від місця першої появи, складені змістовні літописи їх народження і життя на Землі. Але і до цього часу залишаються культури, які викликають полеміку в наукових колах. Це стосується культури – кукурудзи. Чужоземну культуру називали то „турецькою пшеничкою“, то „індіанським хлібом“, то давали їй місцеву назву – типу полтавське „сорочинське пшоно“ [3, с.13].

В основному первинна географія рослинних ресурсів збереглась і досьогодні, але більшість культурних рослин одержало розповсюдження майже по всіх континентах і багаточисленних океанічних островах. Так, пшениця, ячмінь, овес, кукурудза, рис, соя, бавовник, цукрова тростина, цукровий буряк та ряд інших культурних рослин набули світового значення. Їх вирощують в усіх країнах, де є сприятливі для цього ґрунтово-кліматичні умови. Проте на батьківщині ці рослини домінують.

Значна група рослин, які втратили своє значення на батьківщині, і тепер займають великі площі на інших континентах. Так, наприклад, розповсюджені бразильські за походженням культури: арахіс в Африці, Індії та Китаї; какао в тропічній Західній Африці, південноамериканська за походженням картопля та північноамериканський соняшник займають величезні площі в країнах колишнього Союзу. Історія розвитку рослинництва на Землі доводить, що рослинні ресурси, які стали основою для еволюції культурних рослин і взагалі розвитку рослинництва в різних країнах були розподілені між континентами нерівномірно, але пізніше розвиток економічних стосунків між країнами, періодично викликав перерозподіл цих ресурсів.

Сучасна територія України має свої споконвічно багаті рослинні ресурси. Наша країна була географічною ареною найбільшого і найстародавнього формоутворення видів пшениці, жита, ячменю, вівса (частково), проса, гречки, гороху, люцерни, яблуні, груші, сливи, аличі, терну, абрикоса, вишні, черешні, малини, чорної смородини, винограду (частково), грецького горіха, ліщини, багатьох кормових злаків та ін.

До числа стародавніх культур, що прийшли на Україну, можна віднести рис з Індії, боби, сочевицю з Малої Азії та з території сучасного Афганістану, кавуну з Астрахані, цибулю з Китаю, з Афганістану, з Малої Азії, але були і наші вітчизняні види цибулі та ін.

До числа культурних рослин, які потрапили в Україну в середні віки та в

новий час, потрібно віднести рослини західної півкулі, а саме: кукурудзу, картоплю, соняшник, топінамбур, квасолю, арахіс, багаторічний люпин, помідор, перець, гарбуз, тютюн, філоксеростійкі підвої винограду та інші рослини.

Деякі культурні рослини потрапили до нас обхідним шляхом. Так, цитрусові спочатку були завезені з Індії в Північну Африку, звідти до Італії, Малої Азії, Аджарії, і нарешті до України. В кінці XVII ст. із Західної Європи до нашої країни завезений цукрової буряк.

Американські культурні рослини, які потрапили до Старого Світу, не лише знайшли в Україні свою другу батьківщину, а й чудово піддаються селекції. Соняшник, наприклад, в Україні став головною олійною культурою. Були створені панцирні сорти, які стійкі до соняшникової молі, великокошикові, сорти, стійкі до вовчка, високоолійні сорти (понад 50 % олії в насінні). Картопля також широко вирощується повсюди, за останні роки виведено нові спеціальні сорти стійкі до фітофтори та раку, до морозів (-8°C), кормові сорти з високим вмістом білка (4-5%); сорти, які дозволяють одержувати на півдні по два врожаї на рік.

Українські селяни здавна вміли прищеплювати дерева й вивели цим способом багато місцевих сортів яблук, тільки на Поділлі їх налічувалося до тисячі. Україна славиться багатьма сортами чудових груш: глива, дуля, глек, іллінка, бера та ін. Поділля та Полтавщина здавна відомі своїми сливовими садами. Невипадково ряд порід садових дерев були вивезені на початку XX ст. з України до Америки [4, с.34]. Таким чином, вивчення походження культурних рослин показало, що в Україні з давних давен створювалися культурні сорти яблуні, груші, сливи, вишні та інших плодових дерев. Історія розвитку культурних рослин на всіх сучасних територіях і в наші дні має багато загадкового та цікавого, тому потребує нових наукових досліджень.

Така безперечно цікава інформація може бути введена в структуру лекційних і лабораторних занять під час вивчення відповідних тем.

Література

1. Овчинников Н.Н., Шиханова Н.М. Секреты зерновых. – М.: Просвещение, 1984. – С.5.
2. Основи сільського господарства / Польський Б.М., Стеблянко М.І., Чмир Р.Д., Яворський В.С. – К.: Вища школа, 1991. – С.93.
3. Хохлачев В.В. Древний злак. – К.: Урожай, 1989. – С.13.
4. Українська минушина: Ілюстрований етнографічний довідник / А.П.Пономарьов, Л.Ф.Артюх, Т.В.Косміна та ін. К.: Либідь, 1993. – С.34.

РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСВОЄННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАТЬ УЧНЯМИ 9-10-Х КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ВИБОРУ ПІДРУЧНИКІВ

Топузов О.М. (м. Київ)

Економічна освіта завжди розглядалась як важливий чинник соціально-економічного розвитку країни, тому надзвичайно актуальною є проблема підвищення ефективності засвоєння економічних знань в сучасних умовах становлення ринкової моделі господарювання. Особливе місце у формуванні економічних знань належить географії, яка за своєю природою є наукою комплексною, інтегративною, природничою і суспільною водночас.

Питання вдосконалення змісту шкільної географії в напрямку включення до її складу економічних знань на сучасному етапі досліджували вітчизняні науковці-методисти Гілецький Й.Р., Кобернік С.Г., Назаренко Т.Г., Коваленко Р.Р., Корнеев В.П., Круглик Л.І., Плахотник О.В., Стадник О.Г., а серед російських науковців Максаковський В.П., Матрусов І.С., Лосева О.В. Одним з